

МИСТЕЦЬКИЙ КОНТЕКСТ В ОНОВЛЕНОМУ ЗМІСТІ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ

У статті актуалізується проблема оновлення програмового, навчально-методичного забезпечення шкільного курсу української літератури на засадах культурологічного підходу. Акцентується на мистецькому контексті як методологічному принципі інтеграції у процесі вивчення художніх творів у старших класах. Розглядається питання кореляції поняття «контекст» у літературознавчій і методичній науках, а також коротко характеризуються публікації дослідників із означеної проблеми. Стверджується, що ефективна реалізація мистецького контексту в процесі вивчення української літератури в 10–11 класах можлива за умови використання інноваційного програмового та навчально-методичного забезпечення, підготовленого авторським колективом Інституту педагогіки НАПН України. Наголошується на концептуальному твердженні про аналіз та інтерпретацію художнього твору як мистецького явища, що передбачає врахування його естетичної сутності, розгляд крізь призму ключових ідей певного художнього напрямку, стильової течії, які художньо втілюють сформовану в свідомості письменника концепцію світу й людини конкретної історично-культурної доби. Розкрито дидактико-методичний потенціал підручників української літератури для 10 і 11 класів та літературного спецкурсу «Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті» щодо реалізації мистецького контексту.

Ключові слова: *контекст, мистецький контекст, шкільна літературна освіта, українська література, підручник, літературний спецкурс, читацька компетентність учнів, культурна компетентність учнів.*

Постановка проблеми в контексті сучасної науки та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями.

Формування компетентного учня-читача як мета сучасної шкільної літературної освіти актуалізує проблему розроблення й впровадження в освітній процес інноваційних концепцій, ефективних технологій і методик навчання української літератури. Контекстне вивчення

* Яценко Т. – доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, Україна; e-mail: tamilakod@ukr.net.

художнього твору є одним із дієвих чинників глибокого осягнення учнями української літератури як цілісного, соціально й історично зумовленого мистецького явища. Реалізація принципу контекстності в шкільному навчанні української літератури орієнтована на встановлення взаємозв'язків художнього твору з позатекстовою інформацією, тобто його розгляд в історичному, біографічному, культурному, соціальному контекстах, у контексті творчості письменника тощо. Такий підхід до розуміння проблеми шкільного аналізу та інтерпретації літературного твору забезпечує якісний рівень осмислення учнями-читачами предметного матеріалу, сприяє удосконаленню специфічних читацьких умінь, розвитку читацької та культурної компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми й на які опирається автор.

Проблема контекстного вивчення творів художньої літератури зумовлює активні наукові пошуки дослідників у галузі літературознавства та методики навчання літератури. Аналіз літературознавчих джерел (М. Бахтін, Х.-Г. Гадамер, А. Лосев, Ю. Лотман, О. Чирков та ін.) засвідчує, що дослідники виокремлюють різні види контексту, зокрема історичний, біографічний, лінгвокультурологічний, літературознавчий, літературно-критичний, міфопоетичний, мистецький, філософсько-естетичний тощо. Так, літературознавець О. Чирков розглядає контекстуальний підхід до аналізу художнього твору на таких рівнях: контекст певної історико-літературної доби, у якій визначається місце твору; контекст творчості письменника, у якому визначається місце твору; контекст певної історичної доби, у якому досліджується повнота відображення епохи в літературному творі¹.

Досягнення літературознавчої науки є важливим інструментарієм для аналізу художнього твору з урахуванням принципу контекстності. Проблема вивчення художньої літератури, що передбачає розгляд твору в сукупності різноманітних внутрішніх діалогічних зв'язків, знайшла відображення в наукових розвідках учених-методистів на різних етапах розвитку предметної методики (М. Рибникова, В. Голубков, В. Гречинська, В. Доманський, В. Гладішев, Ю. Бондаренко та ін.). Так, В. Гречинська досліджувала психолого-педагогічний аспект використання наочності на уроках літератури в старших класах. А. Градовський акцентував на літературознавчому контексті, розкриваючи особливості вивчення української літератури на компаративних засадах. С. Жила обґрунтовує доцільність вивчення літературного твору в контексті інших видів мистецтва. Г. Токмань пропонує методику розгляду художнього твору в діалогічно-екзистенційному контексті. В. Гладішев розглядає контекстне вивчення художнього твору як цілісний процес, де «центром уваги учнів і вчителя стає окреме явище мистецтва – літературний твір, онтологічне буття якого та

¹ Чирков О. О. Текстуальний, інтертекстуальний, контекстуальний аналізи. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2004. № 6. С. 42-44.

рецепція зумовлені певним семантичним полем (контекстом), що визначається сукупністю таких чинників: особистість письменника (біографічний контекст), літературне та культурне середовище, що сформувало й визначило творчу індивідуальність письменника (літературознавчий та культурологічний контексти), рівень особистісного та читацького розвитку учнів, їхні особистісно-мистецькі інтереси (особистісно-значущий контекст)»². Ю. Бондаренко вказує на важливість філософсько-історичного контексту в процесі опрацювання художнього твору, що дозволяє учням формувати уявлення про історичну добу, що мала вплив на формування світогляду письменника та розвиток його творчості. З. Шевченко розглядала загальнокультурний контекст вивчення української літератури на заняттях факультативів. В. Захарова досліджує проблему ролі мистецького контексту в формуванні естетично розвиненої особистості.

Наукові завдання статті (проблеми або напрями дослідження): актуалізації проблеми реалізації інноваційних підходів до навчання української літератури в старших класах.

Мета статті (формулювання завдання) – розкриття дидактико-методичного потенціалу чинного програмового та навчально-методичного забезпечення шкільного курсу української літератури для старших класів, концепція яких ґрунтується на реалізації мистецького контексту в процесі вивченні української літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Поняття «контекст» (від лат. «contextus» – зв'язок, поєднання) використовується у різних галузях знань. Його загальне значення – це середовище, простір, у якому існує об'єкт; у вузькому розумінні дефініція трактується як фрагмент дійсності, який відображається в інформації. Літературознавча наука розглядає контекст як методологічний принцип сприйняття культурних явищ, що є підґрунтям до контекстного трактування художніх творів. Сучасна методична наука досліджує складні й глибокі взаємозв'язки художньої літератури з іншими видами мистецтва як істинну форму її реального буття.

Шкільне навчання літератури – процес складний, але творчий. Вивчати літературу ізольовано, як обов'язковий предмет, що входить до шкільної програми, неможливо, оскільки література – це явище мистецтва. Реалізація на уроках шкільного літературного курсу міжмистецької взаємодії допомагає формувати компетентного учня-читача, підвищує рівень його культурної компетентності та читацької культури. Водночас виникає проблема, пов'язана з правильним розумінням інтерпретації художнього твору, тобто необхідністю відрізнити її від формального збігу тем літературного твору і творів іншого виду мистецтва. Літературний образ, перевтілюючись із інших видів мистецтва, набуває нового значення і

² Гладишев В. В. Теоретико-методичні засади контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2007. с. 21.

має інше авторське змістове наповнення. Використання різних видів мистецтва у процесі опрацювання літературного твору допомагає глибше зрозуміти систему художніх образів, у багатозначності й складності тлумачення яких учні відчувають труднощі. Відтак виникає актуальна в методиці навчання літератури проблема використання у процесі аналізу та інтерпретації літературних творів інших видів мистецтва. Результативність їх інтегрованої взаємодії, як засвідчує шкільна практика, може досягатися реалізацією принципу контекстності у вивченні літератури.

Методично обумовленим контекстне вивчення української літератури є в старших класах. На цьому етапі навчання учні мають достатній рівень предметних знань і сформованих умінь читацької діяльності для системного осмислення широких історико-літературних і культурних асоціацій. Широко практикується на уроках української літератури мистецький контекст, застосування якого сприяє формуванню в учнів-читачів багатоаспектних уявлень про художню культуру, розвитку їхньої культурної і читацької компетентностей. Слушною є думка науковців, що формування в учнів «вмінь аналізу та інтерпретації літературного твору засобами різних видів мистецтва – це процес, зорієнтований на цілісне сприймання твору, що передбачає встановлення зв'язків як у контексті конкретного літературного твору, так і в контексті літературного процесу, художньої культури певної доби, а головне – усвідомлення таких зв'язків як діалогу митця зі світом, читача з митцем, а через нього – з іншою культурою, з іншим буттям»³.

Мистецький контекст на уроках літератури можна реалізувати в таких аспектах: 1) тематична і сюжетна спорідненість літературного твору й твору іншого виду мистецтва; 2) спорідненість загального змісту мистецького твору (живопис, музика, театр, кіномистецтво, архітектура тощо) або його основного художнього прийому та характеру художньо-виражальних засобів, що використав автор літературного тексту.

Дієвим засобом продуктивної реалізації принципу контекстності в процесі вивчення творів української літератури є чинні підручники української літератури (рівень стандарту) для 10 і 11 класів (автори – А. Фасоля, Т. Яценко, В. Уліщенко та ін.)^{4, 5}. Їх концепція ґрунтується на розгляді художнього тексту як тексту культури, що відображає свідомість людей певної історичної доби, орієнтує на діалог у просторі культури та на діалог культур. На прикладі життя і творчості письменників прослідковується взаємодія художньої літератури з різними видами мистецтва.

³ Яценко Т. О., Шевченко З. О. Художня література в контексті світової культури : метод. посіб. Київ : Пед. думка, 2012. с. 18.

⁴ Українська література. Рівень стандарту : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко та ін. Київ: Пед. думка, 192 с.

⁵ Українська література. Рівень стандарту : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко та ін. Київ: Оріон, 2019. 240 с.

Змістове наповнення рубрик «Культурно-мистецький контекст», «Запитання і завдання», «Читацькі діалоги», «Ваші читацькі проекти», «Читацьке дозвілля» і методичний апарат до них засвідчує фаховий підхід авторів підручників до презентації навчального матеріалу, що є найбільш ефективним для вивчення творів української літератури у мистецькому контексті. Наприклад, у рубриці «Культурно-мистецький контекст» оптимально до вікових інтересів учнів 10 і 11 класів подано пізнавальну інформацію про українські та світові культурні надбання (репродукції картин, фото скульптурних, архітектурних пам'яток, естетичний аналіз художніх полотен і музичних творів тощо). Такий матеріал допомагає старшокласникам глибоко осмислити ідейно-художній зміст літературного твору, поглиблює вміння проводити міжмистецькі паралелі у процесі вивчення твору та сприяє формуванню розуміння української літератури як невід'ємного компонента світового мистецтва. Так, під час вивчення в 10 класі творчості поета-символіста М. Вороного, матеріал рубрики «Культурно-мистецький контекст» збагатить школярів інформацією про творчість українських художників, які працювали в символістській манері (М. Жук, М. Бурачек, А. Петрицький, О. Новаківський, П. Ковжун).

На уроках вивчення в 11 класі навчальних тем «Розстріляне відродження» та «Літературний авангард», що презентують українську літературу 20-х рр. ХХ ст., подано пізнавальну інформацію про стильове розмаїття українського мистецтва цієї історико-культурної доби. Зокрема акцентується на творчості українських художників М. Бурачека, О. Богомазова, М. Бойчука, Д. Бурлюка, К. Малевича, А. Малевича, М. Жука, О. Екстера, В. і Ф. Кричевських, що була позначена впливом світових тенденцій у живописі; українських композиторів-модерністів Б. Лятошинського та М. Вериківського; на особливостях розвитку українського модерного театру й кіномистецтва (творчість Леся Курбаса, О. Довженка). Такий матеріал сприятиме збагаченню учнів знаннями про національні культурні явища 20-х рр. ХХ ст. і поглибленню їхніх умінь зіставляти специфіку вияву авангардних тенденцій у різних видах мистецтва.

Вивчаючи творчості В. Стефаніка, учням 10 класу необхідно виконати завдання, що передбачає виявлення подібності між експресіоністичними творами українського письменника та норвезького художника Е. Мунка.

Методичний апарат підручників орієнтує учнів на творчо-пошукову діяльність культурологічного спрямування. Наприклад, учням 10 класу необхідно в парі чи групі підготувати опис однієї з картин українських художників М. Пимоненка та В. Орловського в контексті естетики реалізму; знайти інформацію про використання творчості І. Франка у сучасному мистецтві (музика, графіка, театр) і написати свої коментарі; дібрати аудіозапис композицій Л. ван Бетховена для музичного супроводу виразного читання вибраних епізодів із новели В. Стефаніка «Камінний хрест» тощо.

Учням 11 класу запропоновані завдання творчо-пошукового характеру, презентовані в рубриці «Ваші читацькі проекти». Так, у процесі вивчення творчості поета Є. Плужника учні повинні підготувати відеоекскурсію «Осінь у картинах українських художників перших десятиріччя XX ст.», а для поетичного супроводу презентації полотен живопису рекомендовано укласти добірку віршів Є. Плужника, В. Свідзинського та інших українських поетів-ліриків цього періоду, що відтворюють красу осінньої природи.

На розуміння учнями синтезу різних видів мистецтва також орієнтує рубрика «Читацьке дозвілля». Наприклад, учням 11 класу під час вивчення літератури постмодернізму, а саме творчості сучасного українського письменника Ю. Андруховича, запропоновано знайти в інтернеті пісні на його вірші у виконанні українських і польських рок-гуртів.

Реалізація принципу контекстності, як засвідчує практика, може бути особливо результативною для варіативної частини базового навчального плану. Міжмистецька взаємодія на заняттях літературних курсів за вибором посилює його новизну, об'єднує нові й уже здобуті учнівські знання в систему, формує широкі пізнавальні інтереси школярів. Такі інтегровані спецкурси призначені для поглибленого і розширеного вивчення окремих розділів профільних предметів «Українська література», «Зарубіжна література», «Літератури національних меншин», що передбачені чинними навчальними програмами, або ж додаткових розділів, які до них не включені. Важливо, що організація навчальної діяльності на заняттях літературних інтегрованих курсів за вибором повинна бути обумовлена обов'язковим урахуванням рівня інтелектуальних здібностей учнів, їхніми літературно-мистецькими нахилами, пізнавальними інтересами і рівнем сформованості читацької і культурної компетентностей.

Специфіка інтегрованих літературних курсів за вибором визначається поглибленим вивченням змісту літературної освіти; індивідуалізацією навчання; різноманітністю методів і прийомів організації навчальної діяльності учнів 10-11 класів; використанням інноваційних технологій навчання; пріоритетом самостійної пізнавально-дослідницької діяльності старшокласників; широким залученням творів суміжних мистецтв; активізацією міжпредметних зв'язків; текстоцентричним підходом до вивчення літературних творів; застосуванням різних шляхів аналізу художнього твору та доцільним комбінуванням їх елементів; поглибленим вивченням особливостей певної літературно-мистецької доби (ознаки художніх напрямів, літературних течій, індивідуальних стилів митців тощо) та продуктивним використанням здобутих знань у процесі аналізу та інтерпретації мистецького твору.

Широкі можливості для реалізації міжмистецької взаємодії у навчанні літератури має спецкурс «Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у

мистецькому контексті» (автори – Т. Яценко, І. Тригуб), що схвалений МОН України для використання в закладах загальної середньої освіти⁶. Його змістове наповнення сприяє ознайомленню учнів із визначними мистецькими явищами доби модернізму, поглибленню вмінь аналізувати та інтерпретувати модерністські твори української і зарубіжної літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтва.

Знанневий компонент програмової рубрики «Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів» передбачає набуття учнями знань про модернізм як мистецько-літературне явища кінця XIX – початку XX ст. і вплив світоглядних теорій на його послідовне утвердження; розуміння характерних ознак різних напрямів і стильових течій модернізму, своєрідності українського модернізму; оволодіння інформацією про видатних європейських та українських митців-модерністів, а також їхні визначні твори.

Діяльнісний компонент програми спецкурсу орієнтує на розвиток в учнів-читачів умінь аналізувати й інтерпретувати літературні та інші мистецькі твори у контексті стильової естетики модернізму, а емоційно-ціннісний компонент – на усвідомлення школярами високої художньої значущості творів модернізму.

У рубриці «Мистецький контекст» презентовано яскраві зразки світових мистецьких шедеврів доби модернізму, розгляд яких на заняттях літературного спецкурсу сприятиме цілісному осмисленню учнями кожної програмової теми.

Наприклад, на вступному занятті «Модернізм як мистецька філософія другої половини XIX – початку XX століття» після актуалізації знань старшокласників про явище модернізму доцільно організувати мультимедійну презентацію у вигляді віртуальної екскурсії «Шедеври живопису модернізму» картинними галереями світу. Емоційний фон на початку заняття створять репродукції полотен західноєвропейського живопису: К. Моне «Імпресія. Схід сонця», «Бузок на сонці», О. Ренуар «Ганець» (імпресіонізм), Г. Клімт «Поцілунок» (символізм); Е. Мунк «Крик» (експресіонізм), Дж. Пайпер «Хоукем, Норфолк» (неоромантизм); Л. Руссоло «Маніфест футуристичної музики» (футуризм) та українського живопису: А. Маневич «Міський пейзаж», М. Бурачек «Овини» (імпресіонізм); О. Новаківський «Довбуш – володар гір» (символізм); С. Колесніков «Рання весна» (експресіонізм); І. Труш «Самотня сосна» (неоромантизм). Учительський коментар конкретних творів живопису допоможе учням глибоко осмислити модерністську манеру художників. Для прикладу варто провести порівняльний аналіз картин австрійського художника Г. Клімта (1862–1918) «Поцілунок» та українського митця Ф. Кричевського (1879–1947) «Любов», у твори яких спорідненні ідеєю та засобами художньої виразності.

⁶ Яценко Т. О., Тригуб І. А. Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті : програма спецкурсу. Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. 68 с.

Підсиленню реалізації мистецького контексту сприятиме прослуховування фрагментів музичних модерністських творів європейських композиторів К. Дебюссі, М. Равеля, Р. Вагнера, А. Шенберга, О. Скребіна та українських музикантів І. Стравінського, С. Василенка.

Використання мистецького контексту для цілісного осмислення навчального матеріалу вступної оглядової лекції тематичного блоку «Символізм у світовому художньому контексті» передбачає роботу над текстами художніх творів зарубіжних та українських поетів, а також – із репродукціями картин художників-символістів, що сприятиме поглибленому розумінню специфічних ознак символізму. Учитель може запропонувати школярам на їхній власний розсуд обрати для розгляду один чи декілька віршів – П. Верлена, А. Рембо, С. Малларме, М. Метерлінка, О. Блока, М. Вороного, Олександра Олеся та одну із репродукцій картин – Г. Клімта «Поцілунок», П. де Шаванна «Священний гай», «Відпочинок», О. Редона «Кулясте око», «Крилата голова над водами», А. Бьокліна «Острів мертвих», В. Борисова-Мусатова «Дафніс і Хлоя», «Водоймище», О. Новаківського «Довбуш – володар гір», «Хризантеми», «Азалія», «Музика квітів», М. Жука «Дівчина в кріслі», «Жіночий портрет», «Дівчина в польському костюмі», М. Башкірцевої «Дощова парасолька». Один із підготовлених учнів може продемонструвати читацькі уміння ідейно-художнього аналізу художнього твору в контексті естетики символізму на прикладі картини М. Башкірцевої «Дощова парасолька». Автопортрет мисткині та присвячені їй проникливі поетичні рядки українського поета Є. Маланюка допоможуть візуально уявити образ юної художниці. Учні мають можливість прослідкувати мистецькі паралелі, акцентуючи увагу на мотиві дощу, що надає реалістичному і навіть буденному образу дівчини деякої таємничості й загадковості, споріднюючи художнє полотно із «Осінньою піснею» П. Верлена. Темний одяг і стара, зламана парасолька виділяють обличчя дівчинки, що мешкає в бідному французькому кварталі. Її волосся прибране, однак можна помітити, що деякі пасма вибиваються та тріпотять від вітру. Обличчя дівчинки відкрите, і, навіть, по-дитячому округле з пухкими щоками. Особливо виділяються великі сірі очі під зведеними бровами, що дивляться вдалечінь. Художниця переконливо відтворила прямий, дуже пронизливий, не по-дитячому серйозний погляд дівчинки, якій довелося пережити багато життєвих негараздів. Сірий холодний фон полотна увиразнює фігуру художнього образу, посилює драматизм картини і самотність юної героїні мистецького твору.

Старшокласники, які цікавляться живописом або ж займаються в студіях образотворчого мистецтва, характеризуючи художню манеру М. Башкірцевої, повинні відзначити, що фон художнього полотна написано роздільним мазком, що засвідчує роботу мисткині на пленері. За допомогою такої техніки художниця імітує стіну із дощу, де внизу лише легкими штрихами пробивається помаранчеве світло, можливо й від ліхтарів. Однак

М. Башкирцева зображує дівчинку, яка відгородилася від дощу парасолькою. Безперечно, що це може символізувати її хвилину відстороненість від того, що відбувається навколо, а парасолька є засобом порятунку.

Підсумовуючи думки школярів, учитель зауважить, що в цій роботі прослідковується глибокий психологічний підтекст. М. Башкирцевій вдалося за допомогою малярської техніки, продуманої комбінації кольорів, пластичності у формах зображення створити в символістській манері лаконічний і водночас проникливий художній образ, у якому майстерно уособлено різні людські емоції, почуття та переконливо розкрито такі риси характеру, як печаль, відчуженість, вдумливість, воля, самотність, рішучість. Художниця змалювала образ бідної дівчинки поетично, облагороджуючи свою героїню, показуючи, що вона здатна подолати всі життєві труднощі. На думку деяких мистецтвознавців, картина М. Башкирцевої «Дощова парасолька» є автобіографічною, тобто тим символом, що відображає внутрішній світ її авторки.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі.

Одним із результативних чинників реалізації мистецького контексту в шкільному курсі української літератури є його якісно нове програмово-навчальне забезпечення, що має виразну культурологічну спрямованість. Розгляд літературного твору у взаємозв'язках із різними видами мистецтва сприяє формуванню компетентного учня-читача, розвитку його культурної компетентності, удосконаленню естетичного смаку, вихованню поваги до світової та національної культурної спадщини.

Перспективу подальших наукових пошуків убачаємо в дослідженні інноваційного педагогічного досвіду учителів-словесників щодо питання реалізації принципу контекстності у процесі вивчення української літератури в старших класах.

The art Context in the Updated Content of Modern School Literary Education

The article actualizes the problem of updating the programmatic, educational methodological provision of the school course of Ukrainian literature on the basis of the cultural approach. It is emphasized on the artistic context as a methodological principle of integration in the process of studying artistic works in the upper classes. The question of correlation of the concept of "context" in the literary and methodological sciences is being considered, and also the publications of researchers on the problem are briefly characterized. The specificity of the study is emphasized of studying literature at school, a conscious understanding of the interpretation of the artistic image in different types of art. It is argued that the effective solution of the problem of artistic context realization in the process of studying Ukrainian literature in the 10-11th grades will be facilitated by innovative active program and educational and methodological support, prepared by the

authoritative staff of the Institute of Pedagogy. It's emphasize on the conceptual statement about the analysis and interpretation of a work of art as an artistic phenomenon, which involves taking into account its aesthetic essence, consideration through the prism of key ideas of a particular artistic direction, stylistic currents, which artistically embody the conception of the world and man of a particular historical and cultural age formed in the mind of the writer. The didactic methodological potential of textbooks of Ukrainian literature for 10-11th grades and a literary special course "Masterpieces of Modernism: Studying Ukrainian and Foreign Literature in Artistic Context" for the realization of artistic context are revealed. Fragments of the organization of educational activity of high school students on studying Ukrainian literature in the artistic context are presented.

Keywords: context, artistic context, school literary education, Ukrainian literature; textbook; literary special course, reading competence of students, cultural competence of students.

REFERENCES

Chyrkov O. O. *Tekstual`ny`j, intertekstual`ny`j, kontekstual`ny`j analizi. Vsesvitnya literatura v serednix navchal`nykh zakladakh Ukrayiny*. 2004. № 6. P. 42-44. [in Ukrainian].

Glady`shev V. V. *Teoretyko-metodychni zasady kontekstnogo vyvchennia khudozhnikh tvoriv u shkil`nomu kursi zarubizhnoyi literatury*: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.02; Nacional`nyj pedagogichnyj universytet imeni M. P. Dragomanova. Kyiv, 2007. 426 p. [in Ukrainian].

Ukrayins`ka literatura. Riven` standartu : pidruch. dlya 10 kl. zakl. zag. sered. osvity / A. M. Fasolya, T. O. Yacenko, V. V. Ulishhenko ta in. Kyiv: Ped. dumka. 192 p. [in Ukrainian].

Ukrayins`ka literatura. Riven` standartu : pidruch. dlya 11 kl. zakl. zag. sered. osvity` / A. M. Fasolya, T. O. Yacenko, V. V. Ulishhenko ta in. Kyiv: Orion, 2019. 240 p. [in Ukrainian].

Yacenko T. O., Shevchenko Z. O. *Khudozhnya literatura v konteksti svitovoyi kul`tury* : metod. posib. Kyiv : Ped. dumka, 2012. 136 p. [in Ukrainian].

Yatsenko T. O. *Vyvchennia literatury modernizmu v starshij shkoli*: metod. posib. Ternopil` : Pidruchnyky` i posibnyky`, 2013. 144 p. [in Ukrainian].

Yatsenko T. O., Tryhub I. A.. *Shedevry modernizmu: vyvchennia ukrayins`koyi i zarubizhnoyi literatury u mysteczkomu konteksti* : programa speczkursu. Ternopil` : Pidruchnyky i posibnyky, 2018. 68 p. [in Ukrainian].